

спори осіб, що працюють за трудовим договором із фізичними особами (п. 2) [3, с. 220–221]. Тобто судова практика визнає трудовими тільки ті спори, які виникають між фізичними особами у випадку укладення між ними *трудового* договору, а не будь-якої угоди.

Таким чином, під терміном угода про працю у ст. 173 КК України слід розуміти індивідуальні трудові договори між роботодавцем та працівником, які стосуються особливостей відмінних від загальних вимог трудового законодавства. Інші види угод (колективні, регіональні), які охоплюються терміном «законодавство про працю», а також цивільно-правові зобов'язання не охоплюються поняттям визначеним у статті 173 КК України, а у разі злочинного порушення зазначених прав, потребують кваліфікації за іншими статтями КК України, зокрема ст. 172 КК України

Слід погодитися з тим, що зазначена норма, з метою усунення різночитання потребує уточнення. Одним з таких шляхів може бути конкретизація терміну «угода про працю з громадянином», в іншому випадку – розкриття змісту угоди у примітці до статті 173 КК України.

Список бібліографічних посилань

1. Павликівський В. І. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про працю, не пов'язані з посяганням на життя та здоров'я : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2004. 222 с.

2. Андрушко П. П. Коментар до статті 173 КК України // Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С. С. Яценко. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : А.С.К., 2002. 968 с.

3. Про практику розгляду судами трудових спорів : постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 № 9 зі змінами від 25.05.1998. // Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України в цивільних справах та із загальних питань. Харків : Одиссей, 2002. 400 с.

Одержано 18.02.2019

УДК 343.97:343.85

Олексій Олексійович ТИТАРЕНКО,

кандидат юридичних наук, доцент,

докторант Харківського національного університету внутрішніх справ

КРИМІНОЛОГІЧНА СКЛАДОВА* У СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТАХ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ

В умовах триваючої збройної агресії Російської Федерації (далі – РФ) на Сході України та проведення Операції об'єднаних сил ЗСУ (далі – ООС) на територіях Донецької та Луганської областей одним з актуальних питань залишається забезпечення регіональної безпеки і такої її складової як кримінологічної безпеки.

Забезпечення кримінологічної безпеки в цих складних умовах потребує врахування її складових (пов'язаних з вирішенням відповідних безпекових питань) при формуванні та реалізації не тільки державних стратегічних безпекових документів, а і відповідних стратегічних документів регіонального розвитку (стратегія та програма регіонального розвитку, план реалізації стратегії регіонального розвитку). Щодо останнього то в подальшому пропонуємо розглянути змістовну частину кримінологічної складової в стратегіях, програмах та планах регіонального розвитку окремих територій Донецької та Луганської областей, в умовах збройної агресії з боку РФ.

Вже п'ять років розвиток цих регіонів відбувається в складних умовах, що супроводжується зростанням ризиків порушення законних прав та інтересів населення приймаючих територій та

* До кримінологічної складової в стратегічних документах вданому матеріалі ми відносимо розв'язання питань, спрямованих на стабілізацію криміногенної обстановки, забезпечення публічної (громадської) безпеки, профілактична робота з населенням у напрямку порозуміння та примирення (зниження ступеню ненависті один до одного), усунення (вплив) загально-соціальних факторів впливу на криміногенну обстановку в східних регіонах України.

внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), збільшенням навантаження на місцеві правоохоронні органи, органи безпеки та правосуддя, а також посиленням вимог до їх спроможності оперативно та адекватно реагувати на факти порушення громадської безпеки та правопорядку.

Сьогодні формування та реалізація кримінологічної складової на Сході України пов'язана, перш за все, з питанням деокупації окремих територій Донецької та Луганської областей, а також підтримання миру на вже звільнених територіях та забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії РФ. Дане питання знайшло своє закріплення в низці державних стратегічних документах (Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, Стратегія національної безпеки України, Державна цільова програма відновлення та розбудови миру в Східних регіонах України, Стратегія деокупації Донбасу «Механізм малих кроків», План заходів, спрямованих на реалізацію деяких засад державної внутрішньої політики щодо окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження).

Що ж до забезпечення кримінологічної безпеки на регіональному рівні, то дана складова, в-першу чергу, повинна бути відображена в документах регіонального розвитку Донецької та Луганської областей. Так станом на березень поточного року в цих областях розроблені та реалізуються наступні стратегічні документи регіонального розвитку: Стратегія розвитку області на період до 2020 року (далі – Стратегія розвитку 2020), Програма економічного і соціального розвитку на 2018–2020 роки (далі – Програма розвитку), План заходів з реалізації стратегії регіонального розвитку (далі – План заходів) [1–6].

Так, аналіз змісту кримінологічної складової цих документів по Донецькій області, показав, що в Стратегії розвитку 2020 чітко визначена стратегічна ціль «Розбудова безпечного суспільства», яка містить такі пріоритети: підвищення рівня безпеки громадян та їхнього доступу до правосуддя, сприяння примиренню та підвищенню рівня безпеки у суспільстві, адаптація внутрішньо переміщених осіб до приймаючих громад. Оперативні цілі спрямовані на: реалізацію принципів верховенства права, збільшення можливостей доступу до правосуддя та захисту прав людини; забезпечення екологічної безпеки; доступ до медіа ресурсів задля отримання неупередженої інформації про ситуацію; створення сучасної системи оповіщення та реагування на надзвичайні ситуації [1]. Проте, щодо першої оперативної цілі, то слід зазначити, що завдання і очікувані результати зазначені в стратегії за своїм змістом та обсягом не охоплюють повною мірою її реалізацію і спрямовані на сприяння та підтримування роботи правоохоронних та судових органів, де кінцевим результатом передбачено створення і забезпечення роботи Єдиного аналітичного сервісного центру ГУНП в Донецькій області (UASC). За напрямом доступу до правосуддя – очікуваних результатів взагалі не передбачено.

У Програмі розвитку регіону на 2019 рік в частині «Захист прав і свобод громадян, забезпечення законності та правопорядку» містяться лише заходи спрямовані на поліпшення умов роботи прикордонної служби (облаштування їдалень, робочих місць), технічне оснащення ГУНП в Донецькій області (придбання пересувних криміналістичних лабораторій, камер відеоспостереження) [3]. Проте зазначене, не відноситься до реалізації даної оперативної цілі Стратегії розвитку 2020. Це скоріше відноситься до удосконалення матеріально-технічного забезпечення правоохоронних органів, що також впливає на стан кримінологічної безпеки.

В Плані заходів на 2018–2020 роки у напрямку захисту прав і свобод громадян передбачено лише забезпечення надання кваліфікованої допомоги громадянам дільничними офіцерами поліції Донецької області [5].

Аналогічний підхід можемо побачити і в документах по Луганській області, але є певні відмінності за оперативними цілями та завданнями. Так, в Стратегії розвитку 2020 визначена стратегічна ціль «Створення сприятливих умов для життя та побудови миру», а оперативні цілі спрямовані на: підвищення рівня особистої та суспільної безпеки (підвищити рівень соціальної згуртованості населення та забезпечити відкритий соціальний діалог на регіональному та місцевому рівнях, інформаційна безпека, екологічна безпека); створення умов для реалізації принципу верховенства права, гендерної рівності та забезпечення захисту прав людини (упровадити дієві механізми захисту прав людини з урахуванням наслідків збройного конфлікту та їх впливу на населення регіону, посилити спроможність громад до інтеграції й забезпечення рівних можливостей для ВПО та інших уразливих груп населення, в тому числі жінок та молоді); збереження та поширення історичних та культурних надбань Луганщини [2].

У Програмі розвитку регіону на 2019 рік, на відмінну від подібної Програми по Донецькому регіону, у напрямку реалізації стратегічної цілі «Створення сприятливих умов для життя та побудови миру», передбачено заходи, спрямовані на: створення безпечних умов для проживання та пересування територією; підвищення рівня соціальної згуртованості населення; запровадження механізмів громадського контролю за дотримання принципу верховенства права [4]. Проте, в напрямку реалізації кримінологічної безпеки громадян в умовах проведення ООС заходи не конкретизовані, особливо що стосується протидії злочинним проявам.

Щодо Плану заходів на 2018–2020 роки та забезпечення реалізації такої стратегічної цілі як «Створення сприятливих умов для життя та побудови миру», то в ньому передбачені відповідні напрями та завдання її досягнення, а саме: підвищення рівня особистої та суспільної безпеки (створення безпечних умов для проживання та пересування територією; підвищення рівня соціальної згуртованості населення регіону; розвиток інформаційної безпеки); створення умов для реалізації принципу верховенства права, гендерної рівності та забезпечення прав людини (розвиток громадянського суспільства та запровадження механізмів громадського контролю). Проте ці завдання залишаються без достатньої конкретизації і дублюють окремі положення Стратегії розвитку 2020 [6].

Отже порівнюючи стратегічні документи розвитку Донецької та Луганської областей, які були прийняті обласними військово-цивільними адміністраціями, в частині забезпечення кримінологічної складової, можна стверджувати, що:

- головні суб'єкти їх формування по різному визначають актуальність та першочергові напрями та заходи, спрямовані на забезпечення кримінологічної безпеки на Сході країни;
- такі безпекові складові як доступ до правосуддя та протидія злочинності та/або окремим видам злочинів в стратегічних документах регіонального розвитку залишаються нерозкритими та неконкретизованими, що унеможливорює належне їх забезпечення.

В подальшому потребує вивчення питання щодо внутрішньої узгодженості кримінологічної складової в стратегічних документах регіонального розвитку Донецької та Луганської областей з іншими державними стратегічними та програмними документами щодо деокупації Донбасу та відновлення миру на тимчасово окупованих територіях.

Список бібліографічних посилань

1. Стратегія розвитку Донецької області на період до 2020 року : затв. розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 21.06.2016 № 498 // Донецька обласна державна адміністрація : сайт. URL: https://dn.gov.ua/wp-content/uploads/3_Strategiya-2020.pdf (дата звернення: 13.03.2019).
2. Стратегія розвитку Луганської області до 2020 року : затв. розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 26.06.2015 № 272 // Луганська обласна державна адміністрація : сайт. URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategy_ukr_20-07-2017.pdf (дата звернення: 13.03.2019).
3. Програма економічного і соціального розвитку Донецької області на 2018 рік та основні напрями розвитку на 2019 і 2020 роки : затв. розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 30.01.2018 № 119/5-18 // Донецька обласна державна адміністрація : сайт. URL: [https://dn.gov.ua/wp-content/uploads/ProgramaSER-2018_30.11.18%20№%20119_5-18\(9\)-min.pdf](https://dn.gov.ua/wp-content/uploads/ProgramaSER-2018_30.11.18%20№%20119_5-18(9)-min.pdf) (дата звернення: 13.03.2019).
4. Програма економічного і соціального розвитку Луганської області на 2019 рік : затв. розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 20.12.2018 № 1036 // Луганська обласна державна адміністрація : сайт. URL: http://loga.gov.ua/oda/about/depart/economy/se_state/program (дата звернення: 13.03.2019).
5. План заходів з реалізації у 2018–2020 роках Стратегії розвитку Донецької області на період до 2020 року : затв. розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.01.2017 № 90 // Донецька обласна державна адміністрація : сайт. URL: https://dn.gov.ua/wp-content/uploads/6_PZ_2018-2020_-90-vid-27.01.2017.pdf (дата звернення: 13.03.2019).
6. План заходів на 2019–2020 роки з реалізації Стратегії розвитку Луганської області до 2020 року : затв. розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 15.01.2018 № 30 // Луганська обласна державна адміністрація : сайт. URL: http://loga.gov.ua/oda/documents/official/pro_zatverdzhennya_planu_zahodiv_na_2019_2020_roki_z_realizaciyi_strategiyu (дата звернення: 13.03.2019).

Одержано 15.03.2019